קבח א מיי׳ פכ״ט מהל׳

קבם ב מיי שם הלכה ע

ולוה הלכה ה סמג שם

טוש"ע שם בהג"ה וסיי מו סעיף לח: קל ג מיי' פכ"ע מהלי מכירה הלכה יג סמג

עשין פב טוש"ע ח"מ סי׳

רלה סעיף ט:

רבינו גרשום

רשלמא לדידי דאמיוא

עשין פב טוש"ע ח"ר רלה סעיף יג:

זכירה הלכה נוז חמנ

ופכ"ד מהל' מלוה

קנה.

גרסינן

מסורת הש"ם

וכתובות ינו. סנהדריו ל) [פנופות "ט. סנסארין כט:], ב) [ברכות ט. וש"נ], ג) רש"ל מ"ו, ד) [לעיל קנד.], ב) ל"לחינול, 1) [לפנינו בשבת ליתא], ז) [לקמן קנו. סוף ד"ה והלכתא כר"ג ע"ש],

הגהות הב"ח

(א) גמ' בן עשרים כל"ל ואות מ"ס נמחק: (ב) שם תיבות והא דרבא לאו בפירוש איחחר אלא חרללא איחי וכו שהיה קטן וגם כשלא יכלו למצוח למה היו מערערים היורשים לבודקו ברי פסק: (ד) ד"ה חמתר וכו' הפסק: לובין וכו' וכיון שהגיע: (ה) בא"ד כדפרישית ותו דאי גרים התם רבה ח"ם (ז) בא"ד ופי׳ רבינו שמואל נמי היינו טעמא דכיוז במי האל שענונו ובשום לאסברוהו ליה וכוי ומשום דשייך לעובדא דגידל בר מנשיא: (ה) ד"ה מוכר וכו' דהיינו מטעם דדעתיה מיקרבא: (ט) ד"ה מתיב וכו' סיינו דקאמרי מהו לנודקו

מוסף רש"י

. אלא אם כן נעשה גדול. כל מעשה השטר צגדולים הלוקת והמוכר (כתובות יט. ושם: נעשה בגדול) ל**ו: נעשה** גדול המוכר דקי"ל (לקמן קנו.) ולמכור בנכסי אביו עד כמ:). סימנין עשויין להשתנות. ואפילו אס דומין עתה לסימני גדול, י"ל אילו ענט נטיננני גוול, יי כ טיכ היה קיים הוה שומא (דעיי קנד.).

מוסף תוספות

א ישוה אחת לחוי ויום אחד נדריה נבדקין. ריום אחד נדריה נבדקין. לש"י גיטין סה. ב. אלמא קטנה לא חלצה. תוס' יצמות קה: ג. דהוי עונת נדרים דקטן. שס. T. [ו]מהפכין אותה ד. [ו]מהפכין אותה וגורסין דרבא אמר מבן עשרים ורב הונא אמר מבן י״ח. ליטנ״ל. ה. כיון שהגיע לכלל שנים ורסימנים ויודע בטיב משא ומתן. ריטנ״ל. ועי״ש. 1. דאי אמרת זביני זביני אזל מזבן להו לכולהו נכסי. רנינו יונה, I. פי׳ כי בדקי ליה בני משפחה ונמצא שאין לו סימנים מה הועילו בכך הלא יש להחזיק שהוא סריס. שס. לווחוק שהוא סויט. עס. ח. והלקוחות היו באים לבודקו שמא ימצאו לו סימנים. עס. ט. והדין עם הלקוחות בלא בדיקה. שם. י. הילכך כשבדקו ומצאו שאין לו סימנים לא היו חותמים אלא א"כ ידעו שהיה בן עשרים שהוא

סריס. רבינו יונה.

הכי קאמר ליה רבי יוחנן לריש לקיש בשלמא לדידי דאמינא ראיה בקיום השטר. ואפכינא נמי מתני׳ דלרבנן אין לריך לקיימו כיון דמודה שכתבו היינו דמשכחת להו נכסי בידא דלקוחות ואתו יורשין וקמערערי כדאמר לעיל וקנד:ן הכי נמי מסתברא מדקתני דאמר להו אי

אתם רשאין לנוולו כו׳ הלכך שמא קיימו שטר או אפילו לא קיימו כיון דמודו בני משפחה בשטר שכתבו נותו אין לריך לקיימו והוחזקו לקוחות בנכסים: אלא לדידך דאמרת ראיה בעדים. ולדידך לא מתהפכא מתני׳ וכיון דאמרי רבנן המוליא מחבירו עליו הראיה דהיינו מהבל מתנה נכסי בידה דלקוחות היכי משכחת לה הא לית להו עדים שגדול היה: לאו ערעור הוא. ומן הדין הוחזקו לקוחות בנכסים: נעשה גדול. נותן ומהבל ועדים כולם גדולים וכשרים. ומסקנא דשמעתא מודה בשטר שכתבו אין לריך לקיימו כדשמואל וכר׳ יוחנן לא שנא היכא דאיהו מרע ליה לשטרא למימר שטר פסים הוא שטר אמנה הוא לא שנא היכא דעדים מרעי ליה לומר אנוסין היינו דהא אפכינא נמי הכא לההיא דכתובות לעיל דאין נאמנין לפסלו כו': קטן. היורש נכסי אביו שמת: מאימתי מוכר בנכסי אביו. בקרקעותיו ותהוי מכירתו מכירה. דאילו גבי מטלטלי

תנן (גיטין דף נט.) הפעוטות מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין ומפרשינן התם כבר שית כבר שב כל חד לפום חורפיה ומשום כדי חייו תקינו ליה רבנן במטלטלין דתהוי מכירה למזונותיו אבל במקרקעי לא: בן שמנה עשרה. ויום אחד דפסקינן לקמן [קיו.] חוך זמן כלפני זמן ואע"פ שאינו יודע בטיב משא ומתן יפה כדמוכח לקמן בת י"ד שיודעת בטיב משא ומתן מוכרת וכגון שהביאה שתי שערות כדמוכח לקמן [קנו.]: היינו

הכי קאמר ליה רבי יוחגן לר' שמעון בן לקיש בשלמא לדידי דאמינא ראיה בקיום השמר היינו דמשכחת לה דנחתי לקוחות לנכסים אלא לדידך דאמרת ראיה בעדים היכי משכחת לה דנחתי לקוחות בנכסים אמר ליה מודינא לך בערער דבני משפחה "דלאו ערער הוא מאי קאמרי קטן היה יהזקה אין העדים חותמין על השמר אלא אם כן נעשה גדול איתמר קמן מאימתי מוכר בנכסי אביו רבא אמר רב נחמן בן שמנה עשרה שנה ורב הונא בר חיננא אמר רב נחמן (6) ימבן עשרים שנה (יוהא דרבא יולאו בפירוש איתמר אלא מכללא איתמר) מתיב ר' זירא סמעשה בבני ברק באחד שמכר בנכסי אביו ומת ובאו בני משפחה וערערו לומר קמן היה

בשעת מיתה ובאו ושאלו את רבי עקיבא מהו לבודקו אמר להם אי אתם רשאין לנוולו ועוד סימנין עשויין להשתנות לאחר מיתה בשלמא למאן ראמר בן שמנה עשרה שנה

סבירא ליה התם כמ״ד התם והלכתא משתביא שתי שערות ולספרים דגרסי כאן בדרבא עד שיהא בן עשרים ד הוי אתי שפיר ההיא דגיטין פ׳ התקבל (דף סה.) אך אותה גירסא אינה נראית כלל שלריך למחוק הספרים דגרסי והא דרבא לאו בפירוש איתמר אלא מכללא

איתמר שהרי הוא כתוב אחר שלח גידל בר מנשיא כו' ופירש רבינו שמואל 🛈 היינו טעמא דאסברוהו ליה וסבר אם כן חכם גדול היה

וידע בטיב משא ומתן משום דחייש לעובדא דגידל בר מנשיא אייתי ליה בתר הכי ואין נראה כלל וכי בשביל שהוא היה יודע לסבור זה היה חשוב חכם יודע בטיב משא ומתן על כן נראה יותר גירסת ספרים ישנים: מוכר בגבםי אביו. פי' רבינו שמואל" דדוקא בנכסי אביו אבל בנכסים שקנה ושנתנו לו במתנה יוכל למכור - וכן פי׳ רב אלפס דבנכסים שקנה אין אנו חוששין אם מוכרן והא דאמרינן לקמן למקרקעי אין

עדותן עדות פירוש לשום קרקעות כמו שאפרש בסמוך דהיינו 🕫 דדעתיה מיקרבא לגבי זוזי ואינו בקי בשומא ורבינו תם פירש דהוא הדין

נכסים שקנה אינו יכול למכור מטעם דמיקרבא דעתיה לגבי זוזי ומה שהקשה ר"י שמא כשהוא שוטה זבין וכשהוא שוטה זבן לאו קושיא היא ננסים שקנה טינו יכוג ננוסר ננשעם זמיקובח זעמים נגבי זחי ומה שהקשה רי״ שמח כשהוח שוטה זבין וכשהוח שוטה זבן נחו קושיח היח דטעמא לא משום שטוח הוא אלא משום דמיקרבא דעתיה לגבי זוזי?: מרבר רבי זירא מעשה כו' באחד שמבר בגבםי אביו. פירוש בזמן שהיה לו למכור למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה דמסתמא קודם לכן לא מכר והא סוגיא כמ״ד לעיל נכסי ביד לוקח הוו קיימי ולהכי קאמר כי בדקי ליה מאי הויא כו'™ אבל למ״ד בחזקת יורשים הוו™ לא הוה ליה למימר כי האי לישלא אלא הוה ליה למימר אמאי

אריך בדיקה פשיטא דגדול הוה " ולפי זה אין הוכחה גמורה דבזמן מכירה מכר וריב״ם פירש בשלמא למאן דאמר בן שמנה עשרה ונססי ביד לקוחות הוו קיימי ואתו יורשים וקא מערערי לומר קטן היה והיו לריכים להביא ראיה שהיה קטן ולא מלאו עדים שהיה פחות משמנה עשרה שאם מצאו לא היו צריכים יותר אפילו הביא שתי שערות לא עשה ולא כלום אבל מצאו עדים שהיה פחות מבן עשרים והיו

רוצים לומר שמא לא הביא שתי שערות עדיין ועודנו קטן אבל אם לא מנאו עדים שהעידו שהיה פחות מבן עשרים שנה היינו מחזיקין אותו כגדול דחזקה אין העדים חותמים על השטר אלא אם כן נעשה גדול בן כ׳ דליכא למימר דלא היו מחזיקים ליה בן כ׳ לפי שהיה סרים הא ליכא למימר דאם כן מאי פריך אלא למאן דאמר בן כ' כי בדקי מאי הוי טובא וטובא הוי שאם אינו יודע בן כמה שנים הוא דע"י

חזקה דאין עדים חותמים אלא אם כן נעשה גדול בן עשרים לא הוה משוינן ליה סרים אלא שמע מינה דעל ידי אותה חזקה משוינן ליה סרים והשתא פריך שפיר בשלמא למאן דאמר בן שמנה עשרה היינו דקאמרי מהו לבודקו אלא למאן דאמר בן עשרים כי בדיק ליה כו׳ והאי קושיא אחיא להאי דאסיקנא לעיל נכסי ביד לקוחות הוו קיימי כדפרי׳ לעיל מיהו למאן דאמר בחזקת היורשים הוו קיימי מלי למפרך שפיר בשלמא למאן דאמר בן שמנה עשרה היינו (ש דקאמר מה לי לבודקו שלאחר שהביא עדים שהוא בן שמנה עשרה היו היורשים טוענים שלא הביא שתי שערות עדיין וקטן היה אפילו בן שתנה עשרה ואין התכר כלום אלא לתאן דאתר בן עשרים אפילו לא הביא שתי שערות היה גדול ואין היורשים יכולים לטעון כלום אבל הגמרא נקט לישנא למאי דאסיקנא דנכסי בחזקת לקוחות קיימי:

איתמר דההוא (ד) דפחות מבן עשרים דובין בנכסי דאבוה כו' עד אמר להו רבא מדאסברוהו וסבר מידע הוי ידע והא דעבד הכי חולפא יתירא הוה ביה פירוש הגיע זמנו למכור בנכסי אביו ומתחלה היה סבור רבא שהיה שוטה ולכך לא הוה מקחו מקח וממכרו ממכר ולבסוף כיון דראה דאסברוהו וסבר אם כן אינו שוטה לגמרי כיון שהגיע זמנו למכור יכול למכור וא"ת תקשה דרבא אדרבא דהכא קאמר בן שמנה עשרה ואילו

בגיטין פ׳ התקבל (דף סה.) גבי ג׳ מדות בקטן כו׳ קאמר רבא ולמכור בנכסי אביו עד שיהא בן עשרים ואומר ר"י דנראה דגרסינן בההיא דהתקבל רבה חבירו של רב יוסף שהיה רגיל לעשות מדות כמו ההיא דסוף המלניע (שבת דף נה:) דחמש מדות בכלי חרס דגרס התם רבה מדאמר ליה וי (רב אסי רבי) אתה אומר כן דאילו רבא לא עלה לארץ ישראל כמו רבה ומיהו אין זו ראיה כל כך כי גם רבא מלינו שהיה עושה מדות דאמר רבא בגיטין פ׳ הזורק (דף עט.) שלש מדות בגיטין

אלא לדידך דאמרת ראיה בעדים נכסי ביד לקוחות היכי

יוכלו למלוא מאי מערערים היורשין פסק רבינו שמואל דקי"ל כרבי

יוחנן ושמואל דאית להו הכא מודה בשטר שכתבו אין לריך לקיימו

משבחת לה. דיביאו היורשין עדים שהיה קטן (ט ואם לא

ואין נראה לר"י אלא נראה לו דקי"ל

כרב נחמן דאית ליה בפרק שני

לכתובות (דף יט. ושם) מודה בשטר

שכתבו לריך לקיימו דכוותיה קיימא

לן בדיני וכן פסק רבינו חננאל:

איתמר קמן אימתי מוכר בנכסי

בספרים ישנים וגם רבינו תם גרים

כך רבא אמר רב נחמן בן שמנה עשרה

רב הונא בר יי חילבא אמר רב נחמן

בן עשרים וגרסינן בתרה והא דרבא

לאו בפירוש איתמר אלא מכללא

אביו. הכי

ואמר רבא נמי פרק קמא דחולין (דף א:) שלש מדות בסכין אך לכאורה משמע דגרסינן התם רבה מכח הך קושיא דהכא כדפרישית (ם) ואי גרים התם רבה א"ש טפי בהכי הא דקאמר בג' מדות בקטן הגיעו לעונת נדרים" נדריהן נדר והקדשן הקדש וכנגדן בקטנה חוללת ואם כן משמע דאית ליה לרבא קטנה חוללת ואילו בפ' יולא דופן (נדה מו. ושם) אמר רבא קטנה שהגיעה לכלל שנותיה אינה לריכה בדיקה חזקה הביאה סימנים ומסיק התם דוקא קאמר רבא לענין מיאון אבל לחלילה בעיא בדיקה ב ואי גרס התם רבה אתי שפיר ורבינו שמואל מירץ שם וכנגדו בקטנה חוללת דהיינו בת 🕦 שנים עשרה שנים ויום אחד י שהקטנה היא אז גדולה ולא נהירא דאם כן לא הוה ליה למימר וכנגדו בקטנה אלא וכנגדו חולנת אלא משמע שכנגדו קטנה שהגיעה לעונת נדרים שהיא בת עשתי עשרה שנה ויום אחד ורבינו תם תירן דודאי רבא סבר לה כדפסיק בפ׳ מצות חליצה (יבמות קה: ושם) ולקמן בשמעתין דלחליצה בעי גדולה ובגיטין איירי רבא אליבא דר׳ יוסי דאמר קטנה חולצת דאמרינן בפ׳ מצות חליצה לדברי ר׳ יוסי קטנה חולצת משהיא כפעוטות רבא אמר משתגיע לעונת נדרים משמע דלדברי ר׳ יוסי האמר ואיהו

בשלמא לדידי דאמינא ראיה בקיום השטר. דאע"ג דמודה בשטר שכתבו צריך לקיימו היינו דמשכחת דנכסי בידא דלקוחות י ובני משפחה היו מערעריז בעדים היכי משכחת לה דנחתי לקוחות לנכסי. והא אזלי בתר עדים ולא אשכחן אלא ש"מ ראיה בקיום השטר. וריש לקיש אמר . לעולם ראיה בעדים והכא טעמא מאי אזלינן בתר סינהא מאי אתיכן בחו קיום השטר דמודינא לך דערער דבני משפחה לאו ערעור הוא. דמאי קאמרי קטן הוה לאו מילתא היא דחזקה אין עדים חותמין על השטר אא״כ נעשה המוכר או הנותן גדול: אתמר קטן אימתי מוכר בנכסי האב. דאמרי' מכירתו מכירה: [רבא] אמר רב נחמן בן . כ' שנה ורב הונא אמר בן . י״ח שנה. קס״ר מאז דאמר ב׳ שערות מכירתו מכירה. בשלמא למאז דאמר מבז דבני ברק מבן י״ח שנה היה ואיצטריך לבודקו בשערות.